

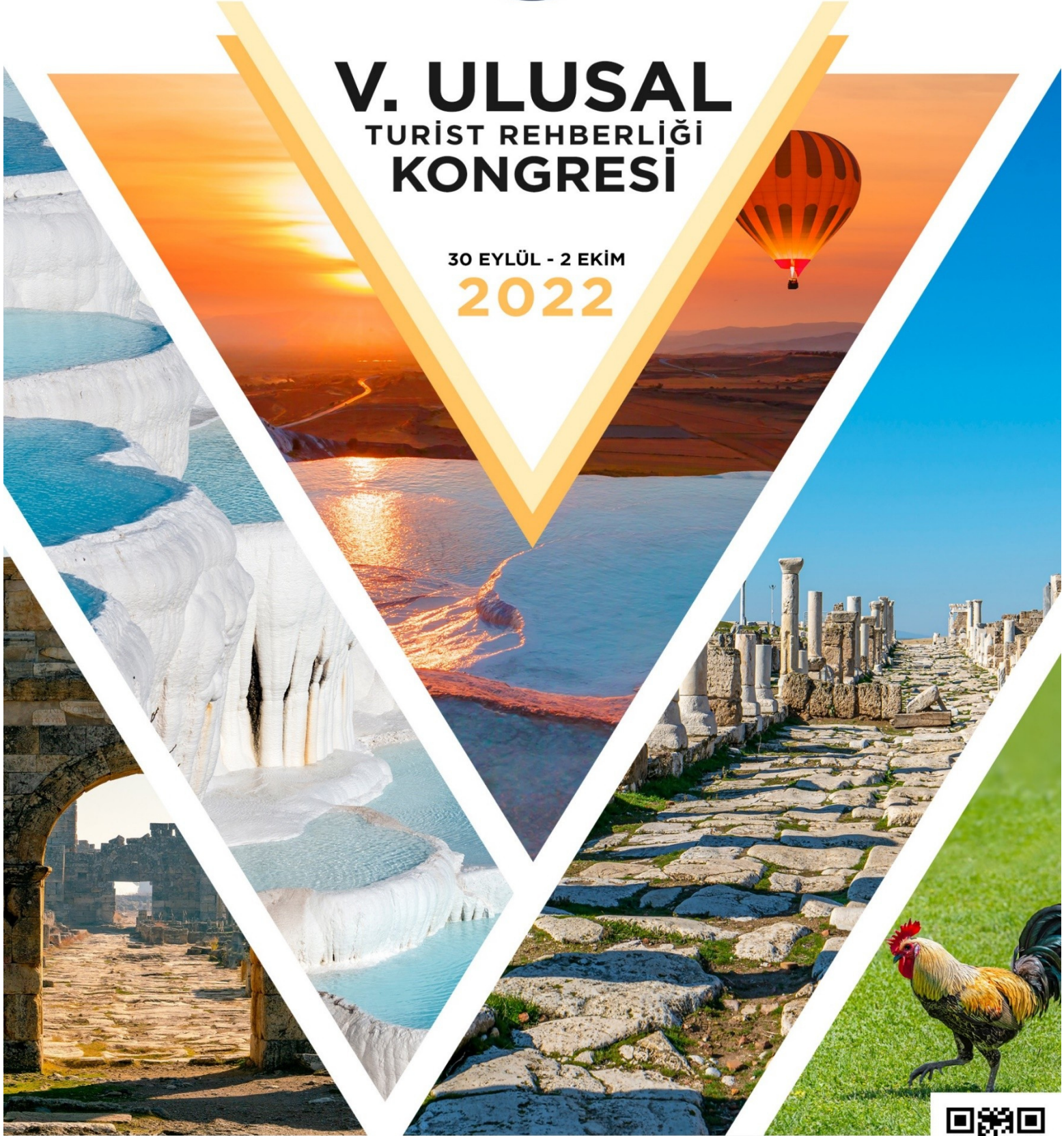

Turist Rehberleri Birliği

V. ULUSAL TURİST REHBERLİğİ KONGRESİ

30 EYLÜL - 2 EKİM

2022

YER: PAÜ TURİZM FAKÜLTESİ

pau.edu.tr/utrk

**PAMUKKALEÜNİVERSİTESİ
TURİZM FAKÜLTESİ
TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ**

30 EYLÜL-2 EKİM 2022, DENİZLİ

**V. TURİZM REHBERLİĞİ KONGRESİ
ÖZET BİLDİRİ KİTABI**

Editörler:

Prof. Dr. Naci POLAT
Doç. Dr. Kamil YAĞCI
Doç. Dr. Şeyma AY ARÇIN
Dr. Öğr. Üyesi Semih ARICI
Dr. Mehmet Yavuz ÇETİNKAYA
Dr. Emre ATİK

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ

V. ULUSAL TURİST REHBERLİĞİ

KONGRESİ

V. Ulusal Turist Rehberliği Kongresi Özet Bildiri Kitabı'nda yer alan bildiri metinlerinin içeriğinden yazarları sorumludur ve tüm hakları saklıdır. İzinsiz kopyalanamaz, aktarılamaz, çoğaltılamaz.

Editörler:

Prof. Dr. Naci POLAT
Doç. Dr. Kamil YAĞCI
Doç. Dr. Şeyma AY ARÇIN
Dr. Öğr. Üyesi Semih ARICI
Dr. Mehmet Yavuz ÇETİNKAYA
Dr. Emre ATİK

ISBN:

978-625-00-0968-0

Tasarım:

Dr. Öğr.Üyesi Nilgün DEMİREL İLİ

İletişim:

Pamukkale Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Turizm Rehberliği Bölümü
Pamukkale, Denizli

Genel Ağ Adresi:

<https://www.pau.edu.tr/utrk>

ONUR KURULU

Prof. Dr. Ahmet KUTLUHAN, Pamukkale Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Serkan BERTAN, Pamukkale Üniversitesi, Turizm
Fakültesi Dekanı
A.Hakan EĞİNLİOĞLU, Turist Rehberliği Birliği Başkanı

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Naci POLAT
Pamukkale Üniversitesi, Turizm Fakültesi
Turizm Rehberliği Bölümü Başkanı

KONGRE YÜRÜTME KURULU

Prof. Dr. Serkan BERTAN
Prof. Dr. Nurten ÇEKAL
Prof. Dr. Nuray Selma ÖZDİPÇİNER
Prof. Dr. Naci POLAT
Doç. Dr. Şeyma AY ARÇIN
Doç. Dr. Murat BAYRAM
Doç. Dr. Hande Mutlu ÖZTÜRK
Doç. Dr. Kamil YAĞCI
Dr. Öğr. Üyesi Serap ALKAYA
Dr. Öğr. Üyesi Semih ARICI
Dr. Öğr. Üyesi Ümmühan BAYRAM
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ERTAŞ
Dr. Öğr. Üyesi Burçin KIRLAR CAN
Dr. Öğr. Üyesi Burcu KOÇ
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Emin SOYDAŞ
Dr. Öğr. Üyesi Engin TAŞKIN
Dr. Hatice AKTÜRK
Dr. Emre ATİK
Dr. Ezgi ATİK
Dr. Mehmet Yavuz ÇETİNKAYA
Dr. Özge KILIÇARSLAN
Dr. Nisan YOZUKMAZ

KONGRE SEKRETERYASI

Dr. Mehmet Yavuz ÇETİNKAYA

*** Kongrede görev alan tüm idari personelimize ve öğrencilerimize teşekkür ederiz.

BİLİM KURULU

- Prof. Dr. H.Suavi AHİPAŞAOĞLU, Beykoz Üniversitesi
Prof. Dr. Atilla AKBABA, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Meryem AKOĞLAN KOZAK, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet AKTAŞ, Kapadokya Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan AKOVA, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. A. Akın AKSU, Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Tahir ALBAYRAK, Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Levent ALTINAY, Oxford Brookes University
Prof. Dr. Volkan ALTINTAŞ, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Zeynep ASLAN, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Lütfi ATAY, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT, Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Umut AVCI, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Şule AYDIN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ozan BAHAR, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan BATMAN, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Serkan BERTAN, Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal BİRDİR, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Yasin BOYLU, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Düriye BOZOK, Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Meltem CABER, Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Abdul Celil ÇAKICI, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Nurten ÇEKAL, Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Beykan ÇİZEL, Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Cihan ÇOBANOĞLU, University of South Florida
Prof. Dr. Osman Eralp ÇOLAKOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz DEMİR, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Mithat Zeki DİNÇER, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Murat DURUKAN, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Rüya EHTİYAR, Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Oktay EMİR, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail GEZGİN, Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Emre GÜLER, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Semra GÜNAY AKTAŞ, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Ebru GÜNLÜ KÜÇÜKALTAN, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Doğan GÜRSOY, Washington State University
Prof. Dr. Necdet HACIOĞLU, İstanbul Gelişim Üniversitesi
Prof. Dr. Serhat HARMAN, Mardin Artuklu Üniversitesi
Prof. Dr. Azize HASSAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan İÇÖZ, Yaşar Üniversitesi
Prof. Dr. Füsun İSTANBULLU DİNÇER, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Abdullah KARAMAN, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA, Kayseri Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal KANTARCI, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
Prof. Dr. Arzu KILIÇLAR, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail KIZILIRMAK, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Hakan KOÇ, Cumhuriyet Üniversitesi
Prof. Dr. Göknıl Nur KOÇAK, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Nazmi KOZAK, Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Özlem KÖROĞLU, Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KÖROĞLU, Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Osman Avcı KURGUN, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Salih KUŞLUVAN, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Derman KÜÇÜKALTAN, İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu
Prof. Dr. Fevzi OKUMUŞ, University of Central Florida
Prof. Dr. Zafer ÖTER, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Nuray Selma ÖZDİPÇİNER, Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Osman Nuri ÖZDOĞAN, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan Pars ŞAHBAZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Elbeyi PELİT, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Naci POLAT, Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Asım SALDAMLI, Mardin Artuklu Üniversitesi
Prof. Dr. Mete SEZGİN, Selçuk Üniversitesi
Prof. Dr. Abdullah TANRISEVDİ, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Rahman TEMİZKAN, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cafer TOPALOĞLU, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Muharrem TUNA, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Adnan TÜRKSOY, Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Oğuz TÜRKAY, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Prof. Dr. Özkan TÜTÜNCÜ, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Kâmil UNUR, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Öcal USTA, İstanbul Kent Üniversitesi
Prof. Dr. Selma MEYDAN UYGUR, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Muzaffer UYSAL, University of Massachusetts Amherst
Prof. Dr. Kurban ÜNLÜÖNEN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ali YAYLI, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet YEŞİLTAŞ, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim YILMAZ, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Atilla YÜKSEL, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Füsun YÜKSEL, Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Burhanettin ZENGİN, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Doç. Dr. Uğur AKDU, Gümüşhane Üniversitesi
Doç. Dr. Hande AKYURT KURNAZ, Bolu İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa AKSOY, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Aysu ALTAŞ, Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa Cevdet ALTUNEL, Kırklareli Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem ALTUNÖZ, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Aytuğ ARSLAN, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ARSLAN, Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Yalçın ARSLANTÜRK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Gül Erbay ASLITÜRK, Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Alper ATEŞ, Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Şeyma AY ARÇIN, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. İlke BAŞARANGİL, Kırklareli Üniversitesi
Doç. Dr. Murat BAYRAM, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih Mehmet BERK, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Sevda BİRDİR, Mersin Üniversitesi
Doç. Dr. Sevil BÜLBÜL, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Tolga Fahri ÇAKMAK, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Nuray Tetik DİNÇ, Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Abdurrahman DİNÇ, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Elçin DOĞAN GÜRBÜZER, Ege Üniversitesi
Doç. Dr. F. Özlem GÜZEL, Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Gül ERKOL BAYRAM, Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Burhan KILIÇ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Hande MUTLU ÖZTÜRK, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Serap ÖZDÖL KUTLU, Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Seda ŞAHİN, Balıkesir Üniversitesi
Doç. Dr. Canan TANRISEVER YİĞİT, Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Saadet Pınar TEMİZKAN, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Ali TÜRKER, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Kamil YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Uysal YENİPINAR, Mersin Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Vedat ACAR, Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ayşen ACUN KÖKSALANLAR, Bursa Uludağ Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serap ALKAYA, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Semih ARICI, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serkan AYLAN, Selçuk Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Alaattin BAŞODA, Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İsa BAYHAN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ümmühan BAYRAM, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Duygu BORA, Kapadokya Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sedat BORNOVALI, Nişantaşı Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Didar Sarı ÇALLI, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gizem ÇAPAR, İskenderun Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nihat ÇEŞMECİ, Erciyes Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nazım ÇOKIŞLER, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Neşe ÇULLU KAYGISIZ, Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ali DALGIÇ, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nilgün DEMİREL İLİ, Iğdır Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi. F. DOĞANAY ERGEN, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul DÜZGÜN, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Remziye EKİCİ ÇİLKİN, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ERTAŞ, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Seçkin ESER, Kırklareli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Volkan GENÇ, Batman Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sinan GÖKDEMİR, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Esra GÜL YILMAZ, Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Burçin KIRLAR CAN, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ezgi KIRICI TEKELİ, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Burcu KOÇ, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Davut KODAŞ, Mardin Artuklu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi M. Alparslan KÜÇÜK, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Özlem ÖZBEK, Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Akın ÖZEN, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Nil SONUÇ, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Emin SOYDAŞ, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Necibe ŞEN, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Engin TAŞKIN, Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Derya TOKSÖZ KILIÇ, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Serkan TÜRKMEN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Duygu YETKİN AKGÜN, Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Lale YILMAZ, Mersin Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Yurdanur YUMUK, Karabük Üniversitesi
Dr. Elif BAK ATEŞ
Dr. Mehmet Yavuz ÇETİNKAYA, Pamukkale Üniversitesi

*** Alfabetik olarak önce ünvana, daha sonra soyada göre düzenlenmiştir.

ÖNSÖZ

V. Ulusal Turist Rehberliği Kongresi, Pamukkale Üniversitesi Turizm Fakültesi ev sahipliğinde 30 Eylül-2 Ekim 2022 tarihleri arasında Denizli’de gerçekleştirildi. Aylar önce hazırlıkları yapılmaya başlanan kongremiz başta bölümümüz olmak üzere fakültemizin özverili akademik ve idari personeli sayesinde hayata geçirildi. 2019 yılından bu yana salgın nedeniyle yüz yüze düzenlemeye imkân bulamadığımız Ulusal Turist Rehberliği kongrelerimizin ardından başta akademisyenlerimiz olmak üzere tüm turizm paydaşlarımızı, Denizli’de ağırlamanın haklı heyecan ve gururunu yaşadık.

Dünyanın lider turizm ülkelerinden Türkiye’nin son yıllarda turizm sektöründe yaşadığı ekonomik, sosyal ve çevresel sorunlara akademik ve sektörel çözümler üretmek konusunda önderlik etmesi sadece ülkemiz için değil benzer sorunlarla karşı karşıya olan ülkeler için de yol gösterici olmaktadır. Dünyanın en iyi turist rehberlerini bir diplomat bilinci ile teorik ve pratik düzlemde üst düzeyde yetiştirme çabası içinde olan akademimiz gerçek sorunların çözüm arayışlarında özel ve kamu sektör temsilcileri ile birlikte hareket edilmesi gerektiğinin farkındadır. Bu kongre ile turizm sektörümüzün en önemli sac ayaklarından biri olan turist rehberliği mesleğinin sorunlarını evrensel ve akademik düzlemde tüm paydaşlarımız ve TUREB, ATRO, TÜRSAB ve İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü gibi yerel ortaklarımız ile birlikte tartıştık ve çözüm önerilerini ortaya koyduk. İçerikleri birbirinden farklı zengin oturumlar ve panellerde tartışılan konular ile Türkiye turizminde rehberlik mesleğinin üstlenmiş olduğu sıra dışı role vurgu yapılırken, sorunlar tüm boyutları ile ele alındı. Elinizde tuttuğunuz bu bildiri kitabı kongremize bildirileri ile katkı veren akademisyenlerimizin değerli çalışmalarını bir araya getirmektedir.

Bizi bu yolculukta yalnız bırakmayan Türkiye’nin farklı bölgelerinden üniversitemize gelerek bildirilerini sunan hocalarımıza, yaptıkları zihin açıcı konuşmaları ile TUREB başkanı A. Hakan Eğinlioğlu’na, HİB yönetim kurulu muhasip üyesi Mehmet Erdoğan’a, ATRO üyesi Mehmet Adıgüzel’e, tüm katılımcılarımıza ve emeği geçen herkese samimi teşekkürlerimizi sunuyoruz. Üniversitemizin ve şehrimizin son yıllarda turizm sektörüne bakışını değiştiren bölüm ve fakültemiz önümüzdeki yıllarda da aynı azim ve kararlılıkla çalışmalarına devam edecektir.

Saygılarımla
Prof. Dr. Naci POLAT
Turizm Rehberliği Bölüm Başkanı

İÇİNDEKİLER

YÜRÜTME KURULU	iii
BİLİM KURULU	iv
ÖNSÖZ	viii
PANDEMİDE FARKLI SEKTÖRLERE YÖNELEN TURİST REHBERLERİ NEDEN MESLEĞE DÖNMEDİ	1
Dr. Öğr. Üyesi Bahadır İnanç ÖZKAN, Dr. Öğr. Üyesi Fulden Nuray KÜÇÜKERGİN	
TURİST REHBERLİĞİ MESLEĞİNİN GELECEĞİ: AKILLI TEKNOLOJİLER VE ETKİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	3
Öğr. Gör. Dr. Eda AVCI	
TURİST REHBERLERİNİN ZİYARETÇİ DENEYİMİNİN OLUŞUMUNDAKİ ROLÜ: PAMUKKALE TURLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	5
Arş.Gör. Dr. Emre ATİK, Arş.Gör. Dr. Ezgi ATİK	
ESKİŞEHİR İLİNİN İNANÇ TURİZM POTANSİYELİNİN TURİST REHBERLERİ PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
Dr. Öğr. Üyesi Duygu YETGİN AKGÜN, Dr. Öğr. Üyesi Aysel KAYA, YL Öğrencisi Halide BİLGİN	
MÜZELERDE DİJİTALLEŞME: SANAL MÜZELER	10
DR Öğrencisi Nuray YILDIZ, Doç. Dr. Ahu YAZICI AYYILDIZ, YL Öğrencisi Tuğçe TAVUKÇUOĞLU	
KAPLICALARDAN TERMAL OTELLERE: YALOVA TERMAL	
Dr. Öğr. Üyesi Aysel KAYA	13
TURİST REHBERLİĞİ ALANINA İLİŞKİN GÜNCEL ÇALIŞMALAR: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ	14
Dr. Öğr. Üyesi Semih ARICI, Öğr.Gör. Funda GÜÇ	
TURİST REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLAMLIK, ÖZNEL MUTLULUK VE MESLEKİ KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	16
Dr. Öğr. Üyesi Duygu YETGİN AKGÜN, Öğr.Gör.Dr. Figen SEVİNÇ BAŞOL	
COVID-19 PANDEMİSİ VE SAĞLIK TURİZMİ KONULU BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	17
YL Öğrencisi Selay TOKİS SÜRMEİ, Dr. Öğr. Üyesi Vedat ACAR	

TÜRKİYE'DE GASTRONOMİ VE TURİZM REHBERLİĞİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	19
Arş.Gör. Dr. Hatice AKTÜRK, Prof. Dr. Nurten ÇEKAL	
TURİST REHBERLERİNİN VE REHBER ADAYLARININ YABANCI DİL SINAVI BAŞARILARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	21
Arş.Gör. Onur AKGÜL, Arş. Gör. Abidin Can AKTAŞ	
BİSİKLET TURLARININ İNCELENMESİ	23
YL Öğrencisi Şule DEMİRBAŞ, Doç. Dr. Murat BAYRAM	
TÜRKİYE'DE GASTRONOMİ MÜZELERİ VE ÖZELLİKLERİ	24
Prof. Dr. Nurten ÇEKAL, DR Öğrencisi Esradeniz DOĞAN, Arş. Gör. Dr. Hatice AKTÜRK	
GASTRONOMİ TURLARINDA MEMNUNİYET YARATAN UNSURLAR	26
Dr. Öğr. Üyesi Ümmühan BAYRAM	
TURİST REHBERLERİNİN DESTİNASYON YÖNETİMİ KAVRAMINA YAKLAŞIMLARI: KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ İLE ANALİZİ	27
Doç.Dr. Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK, Arş.Gör. Dilan ARABACIOĞLU, Arş.Gör. Abidin Can AKTAŞ	
TÜRK MUTFAĞININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNDE GASTRONOMİ REHBERLERİNİN ROLÜ	28
Prof. Dr. Nurten ÇEKAL, Arş. Gör. Dr. Hatice AKTÜRK	
ULUSAL TURİST REHBERLİĞİ KONGRELERİNDE SUNULAN BİLDİRİLERİN 5N1K PERSPEKTİFİNDEN İNCELENMESİ	29
Öğr. Gör. Dilek EFE, Dr. Öğr. Üyesi Gamze ERYILMAZ, Arş.Gör. Damla DUMAN	
BABADAĞ'IN ETEKLERİNDEKİ HERAKLES'İN KENTİ: HERAKLEİA SALBAKE	31
DR Öğrencisi Hüseyin Tolga CANDU	
YEREL GASTRONOMİK DEĞERLERİN ŞEHRİN MARKA DEĞERİNE KATKISI: HACI ŞERİF ÖRNEĞİ	33
Doç. Dr. Hande MUTLU ÖZTÜRK, Doç.Dr. Kamil YAĞCI, Doç.Dr. Şeyma AY ARÇIN	
SEYAHAT ACENTALARININ WEB SAYFALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	35
YL Öğrencisi Tuğçe KOŞTUR, YL Öğrencisi Şule DEMİRBAŞ, Prof.Dr. Serkan BERTAN	
TURİZM REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNE İLİŞKİN MEMNUNİYET ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	36
Dr. Öğr. Üyesi Semih ARICI, Öğr.Gör. Tuncay KARAÇAY	

PANDEMİDE FARKLI SEKTÖRLERE YÖNELEN TURİST REHBERLERİ NEDEN MESLEĞE DÖNMEDİ

Dr. Öğr. Üyesi Bahadır İnanç ÖZKAN

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Turizm Fakültesi

bahadirinancozkan@yyu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Fulden Nuray

KÜÇÜKERGİN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Turizm Fakültesi

fulden.kucukergin@hbv.edu.tr

Özet

Dünya’da 2019 yılının son çeyreğinde başlamış olan COVID-19 salgınının, Dünya Sağlık Örgütü-WHO (World Health Organization) tarafından 30 Ocak 2020 tarihinde küresel pandemi olarak değerlendirilmesinin ardından (WHO, 2020), ülkeler ulusal ve uluslararası çapta önlemler almaya başlamış ve 11 Mart 2020 tarihinde ülkemizde ilk vakanın görülmesiyle Türkiye de önlem alan ülkeler arasına girmiştir (TRT Haber, 2020). Çeşitli kısıtlamaların yapıldığı ülkelerde en sıkı uygulanan kısıtlama seyahat sınırlaması olmuştur. Ülkemizde de, genel çapta yapılan seyahat kısıtlamalarının yanı sıra bölgesel ve şehrsel kısıtlamalar olmuş, hatta uzun dönemli sokağa çıkma sınırlaması bile uygulanmıştır. Kısıtlamalar sebebiyle hem Dünyada hem ülkemizde birçok sektör darboğaza girmiş, bu sektörler arasında da en büyük darbeyi de turizm sektörü almıştır. Beklenmedik krizlerde durma noktasına gelen sektörlerin başında gelen turizm, pandemi ile tamamen durmuştur. Bu durum da, turizm çalışanlarının büyük ekonomik sıkıntıya girmesine sebep olmuştur. Pandeminin uzaması ve kısıtlamaların uzun süre devam etmesi nedeniyle de ekonomik olarak çıkmaza giren bir çok rehber sektörü bırakmak zorunda kalmıştır. Pandeminin kontrol altına alınması ve kısıtlamaların kaldırılmasıyla sektörde canlanmalar başlamış, aradan geçen 1,5-2 senede hemen hemen eski noktasına gelmeye başlamıştır. Fakat pandemi döneminde sektör değiştirmek zorunda kalan turist rehberlerinin bir kısmı, rehberliğe dönmemiş, sektöre dönmeyenlerde turizme karşı kırgınlık olduğu gözlenmiştir. Bu çalışma kapsamında, sektör değiştirip rehberliğe dönmemiş kişilere ulaşılarak, bu durum ile ilgili görüşleri sorulacaktır. Görüşme esnasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak cevaplara ulaşmak hedeflenmektedir. Katılımcılara rehber odaları ve TUREB’ten destek alarak ulaşılması planlanmaktadır. Bu çalışma sonucunda ulaşılabilecek görüşlerin, kriz dönemlerinde ilgili paydaşlara yol gösterici nitelikte olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Turist Rehberi, TUREB, Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Kaynakça

TRT Haber (2020, Mart 11), Türkiye'de ilk koronavirüs vakası tespit edildi. *TRT Haber*. <https://www.trthaber.com/haber/gundem/turkiyede-ilk-koronavirus-vakasi-tespit-edildi-466216.html>.

WHO (2020, Şubat 12), COVID-19 Public Health Emergency of International Concern (PHEIC) Global research and innovation forum. *WHO*. [https://www.who.int/publications/m/item/covid-19-public-health-emergency-of-international-concern-\(pheic\)-global-research-and-innovation-forum](https://www.who.int/publications/m/item/covid-19-public-health-emergency-of-international-concern-(pheic)-global-research-and-innovation-forum).

TURİST REHBERLİĞİ MESLEĞİNİN GELECEĞİ: AKILLI TEKNOLOJİLER VE ETKİLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Öğr. Gör. Dr. Eda AVCI
Dokuz Eylül Üniversitesi
eda.avci@deu.edu.tr

Özet

21. yüzyılın en önemli araçlarından biri olan bilgi teknolojileri, sağladığı yenilikler ile kişilerin bilgi edinme, uygulama ve çalışma tarzlarında radikal değişiklikler meydana getirmiş, iş akışının temeli oluşturan güncel ve sürekli bilgi ise, turizm endüstrisinde yer alan aktörleri bilgi teknolojilerini kullanmaya yönlendirmiş hatta zorunlu kılmıştır (Fritz vd., 2005). Turizm endüstrisinin ön önemli aktörlerin biri olan turist rehberliği mesleği de akıllı teknolojilerden en fazla faydalanması gereken alanlardan biri olarak görülmektedir. Çünkü, turist rehberleri, turistik deneyimin oluşmasında kilit bir rol üstlenmektedir. Tur süresince önemli görev ve sorumluluklar üstlenen turist rehberleri için tur öncesi ve sırasında güncel, doğru ve hızlı bilgiye ulaşmak oldukça önemlidir (Jung vd., 2015). Bu noktada akıllı teknolojilerden yararlanmak güncel bilgiye hızlıca ulaşma noktasında önemli faydalar sağlamaktadır. Yine akıllı teknolojiler tur operasyonu yönetiminde oteller, turizm ürünleri ve destinasyonlar arasında doğrudan ve aktif etkileşim kurma noktasında avantajlar sağlayabilmektedir (Car vd., 2019) Diğer yandan, turist rehberleri kültürel mirasın aktarılması noktasında da önemli bir üstlenmektedir. Kültürel miras alanları ise genellikle tahrip olmuş ve orijinal görüntüsünden uzaklaşmıştır. Bu noktada bilginin aktarılması hususunda teknolojiye yararlanmanın akılcı bir çözüm olacağı düşünülmektedir (Yovcheva vd., 2013). Turist rehberliği mesleği kadar turist rehberliği eğitiminde de yararlanabilecek farklı teknolojiler bulunmaktadır. Teoriden çok pratiğe yönelmesi gereken turist rehberliği eğitiminde akıllı teknolojilerden yararlanmanın, kalıcı eğitimi destekleyeceği düşünülmektedir. Profesyonel turist rehberi olmanın gerekliliklerinden biri olan uygulama gezisine çıkmadan önce kültür varlıklarının sanal ya da artırılmış gerçeklik teknolojilerinden faydalanarak keşfedilmesi bu noktada sağlanacak önemli bir fayda olarak değerlendirilmektedir (Avcı vd., 2019). Yine oyunlaştırma da gençlerin tarihi alanlara ilgisi artıran ve kalıcı öğrenmeyi destekleyen bir teknoloji olarak dikkat çekmektedir (Kayar ve Çobanoğlu, 2019). Açıkça görülmektedir ki akıllı teknolojiler yakın gelecekte turist rehberliği mesleğini şekillendirecektir. Bu nedenle bu çalışmanın ana amacı turist rehberliği mesleğinin geleceğini etkileyebilecek akıllı teknolojileri incelemek ve bu konudaki farkındalığı artırmaktır. Bu amaç doğrultusunda; sanal

gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR), hızlı yanıt kodları (QR), Nesnelerin İnterneti (IoT), Radyo Frekans Tanımlama (RFID), Kablosuz Sensör Ağları (WSNs), mobil iletişim teknolojileri ve yakın alan iletişimi (NFC) gibi akıllı teknolojiler turist rehberliği eğitimi ve mesleği kapsamında incelenmiştir. Çalışma sonucunda, söz konusu akıllı teknolojilerin tur öncesi ve süresince bilgi toplama, operasyonu yönetme, kültürel miras alanlarını aktarma, turistik deneyimi zenginleştirme ve kalıcı öğrenme gibi kritik noktalarda sağlayabileceği yararlar tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Teknolojiler, Turist Rehberliği Eğitimi, Turist Rehberliği Mesleği

Kaynakça

Avcı E., Kayar G., Çobanoğlu C. & Karakaş, E. (2019). The Potential Usage of Augmented Reality Applications in Tourist Guidance Education. *Global Congress On Smart Tourism*, pp.79-81, Turkey, Canakkale.

Car, T., Stifanich, L. P. & Šimunić, M. (2019). Internet of things (IoT) in tourism and hospitality: Opportunities and challenges. *Tourism in Southern and Eastern Europe*, 5, 163-175.

Fritz, F., Susperregui, A., ve Linaza, M. (2005). Enhancing cultural tourism experiences with augmented reality technologies. *Proceeding in the 6th International Symposium on Virtual Reality Archaeology and Cultural Heritage VAST*, pp. 1-6, Pisa, Italy.

Jung, T., Chung, N. & Leue, M. C. (2015). The determinants of recommendations to use augmented reality technologies: The case of a Korean theme park. *Tourism Management*, 4, 75-86.

Kayar, G. & Cobanoğlu, C. (2019). How to Attract Young Generation to Museums Using the Idea of Gamification and an Augmented Reality Based Mobile Application. *Global Conference of Business and Economics* (pp.133-135), Turkey, Istanbul.

Yovcheva, Z., Buhalis, D., & Gatzidis, C. (2013). *Engineering Augmented Tourism Experiences*. In L. Cantoni & Z. Xiang (Eds.), *Information and Communication Technologies in Tourism*, 24-35.

TURİST REHBERLERİNİN ZİYARETÇİ DENEYİMİNİN OLUŞUMUNDAKİ ROLÜ: PAMUKKALE TURLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Arş. Gör. Dr. Emre ATİK
Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
emrea@pau.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Ezgi ATİK
Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
easar@pau.edu.tr

Özet

Geçmişten bugüne pazarlama anlayışındaki gelişim ve değişimler, ürün merkezli yaklaşımın hizmet merkezli yaklaşıma dönüşümünü hızlandırmış, bu kapsamda hizmet kalitesi ve deneyim kavramları önem kazanmıştır. Hizmet sektörlerinden olan turizm sektöründe de ziyaretçi deneyimi, turistik bir ürün olarak destinasyonların pazarlanmasında önemli bir konu haline gelmiştir. Ziyaretçilerin turistik bir destinasyona yönelik deneyimlerinde kişisel beklenti ve istekleri ile gittikleri destinasyonun çekici özellikleri kadar bu süreçte etkileşim kurdukları kişilerin de etkisi olmaktadır. Yapılan bu çalışmanın amacı, turistik amaçlı ve turlar aracılığıyla seyahat eden ziyaretçilerin bir destinasyona yönelik deneyimlerinin oluşumunda turist rehberlerinin rolünü incelemektir. Bu amaçla gerçekleştirilen çalışmada nitel araştırma yaklaşımından yararlanılmış ve çalışma grubu olarak “tripadvisor” sitesinde yer alan ve Pamukkale Bölgesi’ne yönelik kültürel turlar içerisinde ilk sırada yer alan tura yönelik yorumlar belirlenmiştir. Yapılan çalışmada çalışma grubuna dahil edilen toplam 114 yorum, Pine ve Gilmore’un (2011) çalışmasında yer alan deneyimin dört boyutu olan eğitim, estetik, eğlence ve kaçış boyutlarına göre değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, çalışmadan elde edilen veriler içerik analizi ile analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda, 114 yorum içerisinde 99’unda genel memnuniyet içeren ifadelerin yer aldığı ve rehber kelimesinin yer aldığı toplam 82 yorum içerisinde 80’nin bu yorumunun olumlu olduğu tespit edilmiştir. Deneyimin boyutlarına ilişkin bulgular incelendiğinde ise ziyaretçilerin olumlu deneyimleri ile en fazla ilişkilendirdikleri boyutun eğitim boyutu (30 yorum) olduğu belirlenmiştir. Yapılan çalışma sonucunda, yaşadıkları tur deneyiminden memnuniyet duyan ziyaretçilerin büyük bir kısmının bu memnuniyetlerini doğrudan rehberler ile ilişkilendirdiği, rehberlerin ziyaretçi deneyimlerinin en fazla eğitim boyutuna katkı sağladığı ve aynı zamanda deneyimin eğlence, estetik ve kaçış boyutlarına da olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir. Rehberlerin ziyaretçi deneyimlerinin en fazla eğitim boyutuna katkı sağlamasının, araştırmanın kültür turlarını kapsaması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Diğer yandan, araştırmada ziyaretçi deneyiminin oluşumunda eğitim dışında estetik, eğlence ve kaçış boyutlarının da etkisinin olması, deneyimin daha da zenginleşmesi ve eşsiz bir hale gelmesi için tüm boyutları ile bir arada ele alınması gerekliliğini göstermektedir. Kültür turları kapsamında ve Pamukkale Bölgesine yönelik turlar ile kısıtlanan bu çalışma, ziyaretçi deneyiminde rehberlerin rolünü açıklamak bakımından bir ön çalışma niteliğindedir. Kültür turlarını kapsayan bu çalışmanın şarap turları gibi farklı turlar kapsamında da genişletilebileceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmanın ilgili literatüre, destinasyon pazarlamasında turist rehberlerinin ziyaretçilerin olumlu deneyimlerine olan etkisini tespit etmek bakımından katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon Pazarlaması, Deneyimin Boyutları, Ziyaretçi Deneyimi, Turist Rehberleri.

Kaynakça

Pine, B. J. ve Gilmore, J. H. (2011). *The Experience Economy*. Harvard Business Press.

ESKİŞEHİR İLİNİN İNANÇ TURİZM POTANSİYELİNİN TURİST REHBERLERİ PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr.Üyesi Duygu YETGİN AKGÜN

Anadolu Üniversitesi
Turizm Fakültesi
dyetgin@anadolu.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Aysel KAYA

Anadolu Üniversitesi
Turizm Fakültesi
aysely@anadolu.edu.tr

YL Öğrencisi Halide BİLGİN

Anadolu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
halidebilgin@anadolu.edu.tr

Özet

Eskişehir, Türkiye'nin önemli endüstri kentlerinden biriyken son yıllarda yerel yönetimin çabaları ile turistik bir merkez haline gelmiştir. Eskişehir ilinin genelinde camiler, mescitler, türbeler, külliyyeler, kiliseler, mabetler, mezarlık ve nekropoller bulunmaktadır. Ayrıca farklı dinlere ait eserler de yer almaktadır. Şehirlerde yer alan farklı kültürel ve dini yapılar turizm sektörünün önemli çekim merkezleri arasındadır. Son yıllarda şehir turizminde ön planda olan Eskişehir'e düzenlenen paket turlarla gelen yerli turistlerin, inanç merkezlerini yeterince tanımadığı düşünülmektedir. Turist rehberlerinin, destinasyonun tanıtımındaki etkisi ve turistleri bilgilendirmedeki önemi tartışılmaz bir gerçektir. Bu çalışmada Eskişehir ilinin inanç turizm potansiyelinin turist rehberlerinin perspektifinden araştırılması amaçlanmaktadır. Eskişehir ilinin inanç turizmine yönelik talebin ve Eskişehir'deki tur programlarının, inanç rotaları için yeterli olup olmadığını belirlemek, Eskişehir'deki inanç merkezlerinin yeterince tanıtılıp tanıtılmadığını ortaya çıkarmak, bu merkezlerin tur programlarına dahil edilebilmesi için neler yapılabileceğini tespit etmek ve Eskişehir'in inanç merkezlerine olan potansiyeli artırmak için gerekli görevleri belirlemek, çalışmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır. Nitel araştırma yönteminin benimsendiği bu çalışmada turizmin gelişmesinde ve destinasyonun tanıtılmasında etkili olan turist rehberlerinin görüşlerine başvurulmuş ve Eskişehir ilinde turist rehberliği yapan 16 kişi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler, nitel veri analiz programı MAXQDA 12 programına aktararak içerik analizi yapılmıştır. Çalışma sonucunda Eskişehir'in şehir turizmi ile ön plana çıktığı ancak inanç turizmi potansiyelinin olduğu, ancak bu konudaki tanıtımlarının yetersiz olduğu, özellikle Kurşunlu Külliyesi, Seyit Battal Gazi Külliyesi ve Sivrihisar Ulu Cami'nin inanç turizmi kapsamında değerlendirilebi

leceği tespit edilmiştir. Bu alışmanın Eskiřehir turizminin ve inanç turizmi rotalarının tanıtılmasına katkı sağlayacağı ve turist rehberliği alanyazınındaki ilgili boşluğu dolduracağı dűřünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnanç Merkezleri, İnanç Turizmi, Turist Rehberleri, Eskişehir.

MÜZELERDE DİJİTALLEŞME: SANAL MÜZELER

DR Öğrencisi Nuray YILDIZ
Adnan Menderes Üniversitesi
Turizm Fakültesi
nuray95_yildiz@hotmail.com

Doç. Dr. Ahu YAZICI AYYILDIZ
Adnan Menderes Üniversitesi
Turizm Fakültesi
ayazici@adu.edu.tr

YL Öğrencisi Tuğçe TAVUKÇUOĞLU
Adnan Menderes Üniversitesi
Turizm Fakültesi
tavkcuoglutugce@hotmail.com

Özet

Tarih boyunca insan hafızasında inançlar, bilgiler, eylemler ve tutumlar yer edinmektedir. İnsanların içinde bulunduğu topluma ilişkin aidiyet duygusunun oluşması, etkileşimin sağlanması ve beraberlik yaratılmasının yanı sıra sürdürülebilirliği hususunda kültürel değişkenler önemlidir. Bu noktada toplumlar arasında çeşitlilik gösteren hafızanın korunması, depolanması ve farklı nesillere iletilmesi aidiyetin oluşması açısından kritiktir. Yine kültürel mirasın aktarılması hususunda müzelerin önemli bir misyonunun olduğundan bahsedilebilir (Lale & Tekke, 2022). Müzeler toplumla ilişki içinde olan modern ve çağdaş sunumun yanı sıra etkin anlatım tekniklerinin uygulandığı kurumlar olarak görülmektedir. Sergi alanlarında görsellik ve eserlerin muhafaza edilmesi oldukça önemli olmakla beraber teknolojiye sıklıkla yararlanılmaktadır. Teknolojik gelişmeler, rehberli turlar eşliğinde müze gezileri, ziyaretçileri cezbeden bilgilendirme ve yönlendirme levhaları, elektronik ortamda sunulan rehberlik hizmetleri, müze ziyaretçileri için devamlı veya geçici müze sergileri, film gösterimleri, seminerler gibi çeşitli etkinlikleri kapsamaktadır (Kahraman, 2021). Bu kapsamda 21. yüzyılda gelişen teknoloji ile beraber tüm dünyada müzecilik faaliyetleri değişmiş ve teknolojik araçlardan yararlanılmaya başlanmıştır (Wang, 2021; Lale & Tekke, 2022; Zhao vd., 2022). Nesnelerin interneti olarak da adlandırılan dijitalleşme döneminde (TURSAB, 2022), müzelerin sahip olduğu koleksiyonlarda dijitalleşme değişime neden olurken aynı zamanda geleneksel anlayışın dışına çıkmış ve bilgiye dayalı, kolay erişilebilen sanal müzeler ortaya çıkmıştır (Karadeniz, 2020; Güncan, 2021; Kayakıran, 2022). Dijitalleşme, sanal müzelerde kültürel miras ve sanat eserlerinin farklı formlara taşınmasına aracılık etmektedir. Sanal müzelerdeki koleksiyonlar dünya çapında ortak miras olarak algılanmaktadır. Ziyaretçilerin gezebileceği fiziksel mekan algısı olmadan sanal uygulamalarla müzeler dijital platformlara dönüşmüştür. Buna karşın, sanal müze ve

turların ivme kazanmasındaki en önemli unsur toplumların yaşamış olduğu salgın, kriz gibi olaylardır (Barlas Bozkuş, 2014; Okumuş, 2021). Covid-19 salgını sonrası sadece ülkemizde değil aynı zamanda dünyada çeşitli sanal müzeler kapısını ziyaretçilere açmış ve bunun sonucunda yüz yüze rehberlik uygulamaları yerini sanal turlara bırakmıştır (Baysal vd., 2021; Ortaç, 2021). Fiziksel açıdan bir mekana ihtiyaç duymadan sanal ortamda müzelerin gezilmesi sayesinde ziyaretçiler turizm ürünleri açısından önemli bir deneyime sahip olmaktadır. Bu noktada 360° sanal geziler aracılığıyla gerçeğe yakın bir deneyim elde edilmektedir. Ayrıca sanal geziler, 360° sanal panoramalardan meydana gelmektedir (Kim & Hall, 2019). Kamera merceğine dik açı ile konumlanan düzlemsel panoramalar ile kullanıcının etrafında bulunurken aynı zamanda kullanıcıyı merkeze alan bu sistemde yansıtma işlemi uygulanarak sanal müze deneyimleri yaşatılmaktadır (Napolitano vd., 2018; Özdemir Akgül, 2022). Müzeler; araştırma, eğitim ile eğlence misyonuna sahip (Sürme & Atılğan, 2020), topluma açık, beş duyu aracılığı ile temanın algılandığı, toplum gelişimine fayda sağlayan kurumlardır (Güven & Ersoy, 2016). Günümüzde müzeler mirasın korunması, sergilenmesi, canlandırılması ve çeşitli nesillere aktarılması (Çiçek, 2022) gibi birtakım işlevleri dijital araçlarla iletme görevine sahiptir. Dolayısıyla sanal müzeler turizmin önemli girdilerinden bir tanesidir. Turizm sektörünün gittikçe rekabetçi hal alması sınırların ötesine geçmek (Kahraman, 2021) açısından dijital uygulamaların kullanımını zorunlu kılmaktadır (Özalkan vd., 2022). Bu kapsamda çalışmanın amacı Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı sanal müzelerin web sitelerini karşılaştırmalı olarak incelemek ve bu beraberinde doküman incelemesi tekniği ile değerlendirerek sundukları olanakları irdelemektir. Literatürde rehberlik ve sanal müzelerle ilgili çalışmalar bulunmasına karşın müzelerin özelliklerine dair karşılaştırmalı incelemeye yönelik çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın alanda ilk olması ve literatüre katkı sunması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Sanal Müze, Rehberlik.

Kaynakça

Barlas Bozkuş, Ş. (2014). Kültür ve Sanat İletişimi Çerçevesinde Türkiye’de Sanal Müzelerin Gelişimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 26, 329-344. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2408>.

Baysal, İ., Çetinkaya, K. & Aydın, M. (2021). Müzeler, Sergiler ve Tarihi Alanlarda Dijitalleşme. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry*, 2(2), 271-280. doi: 10.46519/ij3dptdi.978607.

Çiçek, M. (2022). *Müze Deneyiminde İnteraktif Uygulamaların Tekrar Ziyaret Etme Niyeti Üzerine Etkisi: Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi ve Göbeklitepe Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi, Batman.

Günçan, Ö. (2021). Dijital Dönüşümün Turist Tipolojisine Yansıması: Sanal Turist. *Social Science Development Journal*, 6(27), 368-383. <http://dx.doi.org/10.31567/ssd.480>.

Güven, S. & Ersoy, U. (2016). *Çağdaş Müzecilik. Değerlendirmeler ve Politika Önerileri*. Erasmus. Ankara Üniversitesi.

Kahraman, Z. (2021). Sanal Müzecilikte Yeni Yaklaşımlar. *Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 3(2), 145-160.

Karadeniz, C. (2020). Müzede Dijital Teknolojilerin Kullanımı ve Salgın Sürecinde Dijital Katılım. *İdil*, 70, 975-984. doi: 10.7816/idil-09-70-06.

Kayakıran, G. (2022). *Sanal Müze Ziyaretçilerinin Memnuniyet Düzeyi ve Gerçek Zamanlı Müze Ziyaretlerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.

Kim, M. J. & Hall, C. M. (2019). A hedonic motivation model in virtual reality tourism: comparing visitors and non-visitors. *International Journal of Information Management*, 46, 236–249.

Lale, A. & Tekke, A. (2022). Kültürel ve Tarihi Mirasa Erişimin Dijitalleştirilmesi. K. Akman., A. Tekke, İ. E. & Akpınar (Ed.). *Uluslararası Göbeklitepe'den Bugüne Türkiye'nin Tarihi ve Kültürel Mirası Sempozyumu* içinde 4-5-6 Eylül, 2021, Samsun.

Napolitano, R. K., Scherer, G. & Glisic, B. (2018). Virtual tours and informational modeling for conservation of cultural heritage sites. *Journal of Cultural Heritage*, 29, 123-129.

Okumuş, M. (2021). Kültürel Diplomasi Bağlamında Sanal Müzeler. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14(4), 1972-2002. doi: 10.18094/josc.933919.

Ortaç, Ö. (2021). *Yeni Medya Teknolojilerinin Müze Farkındalığı Üzerindeki Etkisi: Covid-19 Pandemi Sürecinde Türkiye'deki Sanal Müzeler*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Özalkan, S., Özkurt, D. Ş. & Yazıcı Ayyıldız, A. (2022). Turist Rehberleri Bakış Açısıyla Dijitalleşme ve Robot Rehberler. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(2), 1415-1435. doi:10.21325/jotags.2022.1050.

Özdemir Akgül, S. (2022). Sanal Seyahat Deneyimi: Past View İspanya Örneği. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 9(1), 33-46. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6399116>.

Sürme, M. & Atılgan, E. (2020). Sanal Müzede Sanal Tur Yapan Bireylerin Memnuniyet Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 1794-1805. doi: 10.26677/TR1010.2020.451.

TURSAB. (2022). *Turizm Sektörü ve Dijitalleşme Yol Haritası. Seyahat Acentaları Dijital Dönüşüm Raporu*. EY Türkiye.

Wang, B. (2021). Digital Design of Smart Museum Based on Artificial Intelligence. *Wiley/Hindawi Mobile Information Systems*, 1-13. <https://doi.org/10.1155/2021/4894131>.

Zhao, J., Guo, L. Li, Y. (2022). Application of Digital Twin Combined with Artificial Intelligence and 5G Technology in the Art Design of Digital Museums. *Wiley/Hindawi Wireless Communications and Mobile Computing*, 1-12. <https://doi.org/10.1155/2022/8214514>.

KAPLICALARDAN TERMAL OTELLERE: YALOVA TERMAL

Dr. Öğr.Üyesi Aysel KAYA

Anadolu Üniversitesi

Turizm Fakültesi

aysely@anadolu.edu.tr

Özet

Türkiye termal kaynaklar bakımından zengin bir ülkedir. Cumhuriyet Dönemine kadar termal sularından faydalanmak için modern termal tesisler yerine kaplıcalar kullanılmıştır. Bu kaplıcalar arasında bulunan ve bu çalışmanın konusunu oluşturan Yalova Kaplıcaları, Helenistik ve Roma dönemlerinden bu yana bilinmekte ve işletilmektedir. Yalova Kaplıcaları'nın belirli bir plan izlenerek modern anlamda ilk termal tesise dönüştürülmesi ise 1929 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatları üzerine gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda Yalova Termal Otel, Türkiye'nin turizm tarihinde önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de kaplıcalardan termal otelcilğe geçiş sürecinde modern otelcilik anlayışının önünü açan Yalova Termal Oteli'nin mikrotarihini oluşturmak ve 1938'den itibaren Türkiye'ye getirdiği modern termal otelcilik anlayışını ortaya koymaktır. Mikrotarih araştırmalarında, daha küçük ölçekte tarihsel araştırmalar ile büyük tarihsel soruların cevapları aranmaktadır. Bu bağlamda Yalova Termal Otel'in tarihine ilişkin arşiv belgeleri, döneme ait gazeteler, dokümanlar ve ikincil kaynaklar araştırılmıştır. Mikrotarih araştırmalarının doğası gereği sadece dönem ve otel üzerinde durulmuştur. Termal otelin açılmasıyla modern yapıya kavuşturulan yalnızca kaplıcalar değildir, aynı zamanda Yalova hem İstanbul iline bağlı bir ilçe merkezi konumuna getirilmiş hem de Gemlik'ten geçen yol ile Bursa'ya bağlanarak ulaşımı kolaylaştırılmıştır. Devlet tarafından imar edilen ve işletilen Yalova Kaplıcaları, Yalova Termal Otel olarak 22 Ocak 1938 tarihinde açılmış ve Cumhuriyet Dönemi'nin ilk modern termal tesisi olarak tarihe geçmiştir. Otelin ilk misafiri Mustafa Kemal Atatürk'tür. Cumhuriyet Dönemi'nin kaplıcalardan modern termal tesislere geçişte Yalova Termal Otel'in araştırılması ve belgelenmesi, Türkiye turizm tarihine katkı sağlaması bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Yalova Termal Otel, Kaplıca, Termal Otel, Turizm Tarihi, Mikrotarih.

TURİST REHBERLİĞİ ALANINA İLİŞKİN GÜNCEL ÇALIŞMALAR: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi Semih ARICI

Pamukkale Üniversitesi

Turizm Fakültesi

sarici@pau.edu.tr

Öğr. Gör. Funda GÜÇ

Pamukkale Üniversitesi

Yabancı Diller Yüksekokulu

fagcabay@pau.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı turist rehberliğine ilişkin güncel çalışmaları incelemektir. Bu amaç doğrultusunda WoS veri tabanındaki 2019-2022 yılları arasındaki 1212 çalışma bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre 2021 yılı en fazla araştırmanın yayımlandığı yıl olmuştur. Ayrıca yapılan çalışmalar yıllara göre incelendiğinde, alanda yapılan çalışmaların sayıca düşüş gösterdiği ve bu düşüşün yıllara göre ortalama %8,75 olduğu göze çarpmaktadır. Lotka yasasına göre turist rehberliği alanının bir bilim dalı olarak henüz gelişmekte olduğu ortaya konmuştur. Buna ek olarak, Bradford yasasına göre 23 derginin çekirdek kümede yer aldığı ve bahse konu dergiler alandaki araştırmacılar tarafından takip edildiğinde alan yazına hakimiyetlerinin artacağı sonucuna varılmıştır. Ayrıca, turist rehberliği alanındaki son 4 yıldaki araştırmaların kavramsal kümelenmesi değerlendirildiğinde, turist rehberliği hizmetinin turistler üzerindeki etkisi, turistlerin memnuniyet algısı ve rehberlik hizmetlerinden beklentileri gibi konular birinci kümede yer alırken, ikinci kümenin rehberlik hizmetinin teknoloji tabanına aktarılan artırılmış gerçeklik ve karma gerçeklik çalışmalarına daha çok odaklandığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Bibliyometrik Analiz, Turizm

TURİST REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLAMLIK, ÖZNEL MUTLULUK VE MESLEKİ KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Duygu YETGİN AKGÜN

Anadolu Üniversitesi
Turizm Fakültesi
dyetgin@anadolu.edu.tr

Öğr. Gör. Dr. Figen SEVİNÇ BAŞOL

Bartın Üniversitesi
Bartın Meslek Yüksekokulu
fsevinc@bartin.edu.tr

Özet

COVID-19 salgını, Dünya çapında her sektörü etkileyen krizlere neden olmuştur. Özellikle ekonomik buhrana neden olmuş ve istihdamı olumsuz yönde etkilemiştir. Bu tip krizler bireylerin ve meslek hayatına hazırlanan üniversite öğrencilerinin mesleki kaygılarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bunun yanı sıra kişiler hayatları boyunca pek çok olumsuz durumla, rahatsız edici, sarsıcı ve stresli yaşam olaylarıyla karşı karşıya kalabilmektedirler. Söz konusu olumsuz yaşantıları deneyimleyen bireylerin, bu durumlara tepkileri ya da bu durumlarla başa çıkma stratejileri farklı farklı gerçekleşebilmektedir. Bireylerin kendini toparlama, yeniden iyileşme, eski işlevselliğine dönme ve yeniden uyum sağlama özelliklerini psikolojik sağlık düzeylerini ölçerek mümkün olmaktadır. Aynı zamanda bireylerin yaşadığı mutluluk düzeyi onun olayları olumlu veya olumsuz biçimde algılamasını, yorumlamasını, hatıralarını ve deneyimlerini etkilemektedir. Öznel mutluluk ile olumlu ve olumsuz etkileri ayırmaktan ziyade bireylerde genel olarak mutluluk değerlendirilmesi yapılabilmektedir. Öğrencilerin bu kritik dönemlerinde, algıladıkları mutluluk düzeylerini etkileyen faktörlerin incelenmesi ve sağlık düzeylerini arttırmaya yönelik becerilerin değerlendirilmesi ile mesleki kaygılarının azaltılması için öneriler getirilmesi önemlidir. Bu çalışmanın amacı, turist rehberleri adaylarının psikolojik sağlık, öznel mutluluk ve mesleki kaygı düzeyleri arasındaki ilişkisiyi ortaya koymaktır. Çalışmada söz konusu değişkenler arasındaki olası ilişkiler tespit edilmiş ve değerlendirmeler yapılmıştır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmış ve bu kapsamda anket tekniği uygulanmıştır. Bu çalışmanın evrenini Türkiye'nin farklı üniversitelerindeki turizm fakültelerinin turist rehberliği eğitimi verilen ön lisans, lisans bölümü ve yüksek lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Anket sorularının oluşturulması için literatür taraması yapılmış ve daha önce yapılan çalışmalarda geliştirilen ölçekler incelenmiştir. Anketin birinci bölümünde katılımcıların özelliklerini belirlemek üzere altı adet demografik soru bulunmaktadır. Ankette Akın ve Satıcı (2011) Öznel Mutluluk Ölçeği, Cabi ve Yalçınalp (2013 Mesleki Kaygı Ölçeği, Doğan (2015) Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği'nin (KPSÖ) maddeleri yer almaktadır.

Araştırmaya yüzde 53.1'i (228) kadın 46.9'u (201) erkek olmak üzere toplamda 429 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcılardan yüzde 71'i (305) turist rehberi olmak isterken yüzde 6.8'i (29) turist rehberi olmak istememekte yüzde 22.1'i (95) kararsız olduklarını belirtmektedir. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre meslekleri ile ilgili daha fazla kaygı duydukları, öznel mutluluk düzeylerinin ise erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Turist rehberi olmak isteyenlerin psikolojik sağlık ve öznel mutluluk düzeyleri kararsızlık yaşayan ve turist rehberi olmak istemeyenlere göre daha yüksekken mesleki kaygılarının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Öznel mutluluk ve mesleki kaygı arasında negatif yönlü düşük düzeyde ilişki varken mesleki kaygı ile psikolojik sağlık arasında orta düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmaktadır. Bunun yanı sıra psikolojik sağlık ile öznel mutluluk arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu konu ve kapsamda bir çalışmanın hâlihazırda yapılmamış olması, çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Sağlık, Öznel Mutluluk, Mesleki Kaygı, Turist Rehberliği Öğrencileri

COVID-19 PANDEMİSİ VE SAĞLIK TURİZMİ KONULU BİLİMSEL ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

YL Öğrencisi Selay TOKİS SÜRMELİ

Adnan Menderes Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
tokisselay@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Vedat ACAR

Adnan Menderes Üniversitesi
Turizm Fakültesi
acrvedat@gmail.com

Özet

2020 yılının mart ayından itibaren dünya genelinde etkisini göstermeye başlayan Covid-19 pandemisinden en fazla etkilenen sektörlerden biri şüphesiz turizm olmuştur. Uluslararası uçuşların durdurulması, sokağa çıkma yasakları, şehirlerarası yolculukların kısıtlanması gibi alınan birçok önlem, özünde zorunlu bir ihtiyaç olmayan turizm hareketliliğine ket vurmuştur. 2021 yılının ortalarından itibaren ise pandemi kısıtlamalarının kademeli olarak kaldırılmaya başlandığı görülmüştür. Uluslararası uçuşların ve şehirlerarası kısıtlamaların kaldırılması, konaklama tesislerindeki hijyen koşullarının iyileştirilmesi ve takip eden süreçte kapalı mekanlar da maske takma zorunluluğunun kaldırılması söz konusu normalleşme adımları arasında gösterilebilir. Dünya genelinde meydana gelen bu gelişmelerle birlikte turistik amaçlı geziler, yeniden canlanmaya başlamıştır. Ancak kısıtlamaların kaldırıldığı günümüzde pandeminin hala daha varlığını sürdürdüğü de bir gerçektir. Bu çalışmada, pandeminin ortaya çıktığı 2020 yılının ilk aylarından, yasakların büyük oranda kalktığı 01 Haziran 2022 tarihleri arasında, sağlık turizmi ve Covid-19 konusunda gerçekleştirilen çalışmaların bibliyometrik analizi gerçekleştirilmiştir. Söz konusu tarih aralığında, İngilizce ve Türkçe dilinde yayınlanan 40 çalışma incelenmiştir. Bibliyometrik analiz; konu başlıklarındaki kelime kullanım sıklıkları, anahtar sözcükler, çalışma türü, çalışmada kullanılan yöntem, yayın yılı, yazar sayısı, dergi indeksi, yayın dili ve ülke dağılımı kriterleri çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmaların frekans ve yüzdeleri ile kelime bulutlarının oluşturulmasında MAXQDA veri analiz programından yararlanılmıştır. Araştırmaya konu olan çalışmaların çoğunluğunun 1 ve 2 yazarlı olması ve multidisipliner yapıdaki dergilerde yayınlanması; “araştırma” türündeki çalışmaların “derleme” türündeki çalışmalardan nispeten daha fazla olması ve “nitel araştırma yöntemi” benimsenen çalışmaların “nicel araştırma yöntemi” benimsenen çalışmalardan kayda değer oranda fazla olması öne çıkan bulgular arasında gösterilebilir. Her çalışmada olduğu gibi bu çalışmanın da bir takım sınırlılıkları vardır. Ocak 2020 ile 1 Haziran 2022 tarihleri arasında yayınlanan akademik çalışmaları kapsamı çalışmanın birinci kısıtını; İngilizce ve Türkçe dilinde

yayınlanan çalışmaların araştırma kapsamında incelenmesi çalışmanın ikinci kısıtını; bilimsel araştırmaların taramasının Google arama motoru üzerinden yapılmış olması çalışmanın üçüncü kısıtını; taramanın belirli sözcükler (Covid-19, korona, pandemi) ile sağlık turizmi alt başlıklarının (medikal turizm, engelli turizm, health tourism, disabled tourism gibi) eşleştirilerek yapılması araştırmanın dördüncü kısıtını oluşturmaktadır. Bu alışma hem Türkçe hem İngilizce alan yazınında Covid-19 pandemisi ile sağlık turizmi ve sağlık turizmi türlerinin ilişkilendirildiği çalışmaları ortaya koyarak gelecekte bu alanda yapılacak çalışmalar için bir referans oluşturması bakımından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Pandemi, Sağlık Turizmi, Bibliyometrik Analiz, Korona

TÜRKİYE'DE GASTRONOMİ VE TURİZM REHBERLİĞİ ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Arş. Gör. Dr. Hatice AKTÜRK
Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
hakturk@pau.edu.tr

Prof. Dr. Nurten ÇEKAL
Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
ncekal@pau.edu.tr

Özet

Turizm hareketleri ülke ekonomilerine sağladıkları doğrudan ve dolaylı girdilerin yanı sıra, dünyadaki farklı ülke insanların kültürel anlamda birbirlerini tanımalarına olanak sağlayan sosyal bir olay niteliği taşımaktadır. Bu yakınlaşmanın gerçekleşme sinde ziyaret edilen destinasyonun yemek kültürü; yöreye ait tarihi değerler, doğal güzellikler, ören yerleri ve benzeri çekicilikler kadar etkili bir unsurdur (Güdü, 2011). Gastronomi genellikle “belirli bir varış noktasına seyahat eden ziyaretçilere sunulan yerel kökenli yiyecek ve içecekler” olarak kabul edilir (Kumar, 2019:2) Gastronomi, iyi yeme ve içme sanatı ve bilimi olup; gelenek, kültür, toplum ve medeniyet kavramlarını kapsamaktadır (Gilepsie ve Cousins, 2012). Gastronomi turizmi ise yeni yiyecek ve içecek deneyimlemek amacı ile yapılan bir turizm çeşididir. Son yıllarda teknolojinin hızla gelişmesi ile birlikte gastronomi turizmine yönelik seyahatlerin arttığı bilinmek tedir. İnsanlar seyahatlerinde yerel kültürleri ve yerel lezzetleri deneyimlemek istemektedir. Bu kapsamda turist rehberleri ülkenin tanıtım elçileridir. Turist rehberler inin gastronomiye yönelik bilgi ve deneyimlerini arttırması ülkelerin veya bölgelerin yerel yiyecek ve içeceklerini tanıtımı açısından çok önemlidir. Bu çalışma son yıllarda popüler bir turizm çeşidi olan gastronomi ile turizm rehberliğini ortak bir çatı altında incelemek üzere yapılmıştır. Çalışma 2015-2022 yılları arasında Türkiye’de yayınlan mış makale ve bildirilerden oluşmaktadır. 2015 yılı öncesine ait çalışmalara rastlan mamıştır. Bu çalışma gastronomi ve turizm rehberliği ile ilgili çalışmalar hakkında ilgili alan yazının durumunu belirli yıllar itibari ile yorumlanmasına imkân vermektedir. Çalışmaların yayınlandığı dergiler arasında % 63’ünün farklı dergiler olduğu görülmektedir. Yıllar itibari ile en çok çalışmanın yayınlandığı yıl % 31 oranı ile 2020 olduğu görülmektedir. Çalışmaları yazan yazar sayılarına bakıldığında ise bir yazarlı çalışmaların % 44 oranı ile en çok olduğu görülmektedir. Diğer taraftan ele alınan çalışmalarda en çok tercih edilen sayfa aralığı ise %38 oranında 16-20 arası olduğu tespit edilmiştir. Araştırma, yer ve süre açısından belirli kriterler sınırlı tutulmuştur. Gelecekte yapılacak araştırmalar da çalışmanın amacı, örnekleme, araştırma yöntemi ve atıf sayıları gibi kriterlerle genişletilebilir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Turizm Rehberliği, Bibliyometrik Analiz

Kaynakça

Güdü, Ö. (2011). Turizmin Sosyal ve Kültürel Etkilerinin Turist Rehberleri Tarafından Algılanması –Trabzon’da bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Kumar, G. M. K. (2019). Gastronomic Tourism- A Way of Supplementing Tourism in the Andaman & Nicobar Islands. International Journal of Gastronomy and Food Science, 16, 1-6.

Gillespie, C. ve J. A. Cousins (2001). European gastronomy into the 21st century. Butterworth- Heinemann.

TURİST REHBERLERİNİN VE REHBER ADAYLARININ YABANCI DİL SINAVI BAŞARILARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Arş.Gör. Onur AKGÜL
Mardin Artuklu Üniversitesi
Turizm Fakültesi
onurakgul@artuklu.edu.tr

Arş. Gör. Abidin Can AKTAŞ
Mardin Artuklu Üniversitesi
Turizm Fakültesi
acanaktas@artuklu.edu.tr

Özet

Turist rehberliği, ülkeye ve destinasyona gelen yerli ve yabancı turistlere turun başından sonuna kadar eşlik edip her konuda onlara yardımcı olan özel bir meslek dalıdır. Bu açıdan bakıldığında turist rehberliği mesleğinde yabancı dil bilmek, mesleğin en önemli yapıtaşdır. 6326 sayılı Turist Rehberliği Mesleği Kanunu'na göre mesleğe kabul için 7 koşul aranmaktadır ve bunlardan biri de geçerliği kabul edilen yabancı dil sınavlarının birinden başarılı olmaktır. Ülkemizde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde verilen turist rehberliği eğitime dair günümüze kadar çeşitli araştırmalar yapılmış olsa da mesleğe kabul için veya dil ekletmek için yabancı dil sınavlarına tabi olanların sınav başarıları üzerine kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Literatürdeki bu boşluğa istinaden çalışmanın amacı, turist rehberlerinin ve rehber adaylarının girdikleri yabancı dil sınavlarındaki başarı oranlarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın verileri, Turist Rehberleri Birliği (TUREB) tarafından 2014-2022 yılları arasında gerçekleştirilen Yabancı Dil Seviye Tespit Sınavı ile Yabancı Dil Ekletme Sınavına ilişkin istatistiklerden oluşmaktadır. Ancak 2019 yılı Ocak ayında yapılan dil sınavına ilişkin verilere, TUREB'in karşılaştığı teknik sorunlardan dolayı ulaşılamamıştır. Veriler, Turist Rehberleri Birliği'nin faaliyet raporları arşivinden e-posta yoluyla elde edilmiştir. Verilere göre 2014-2022 yılları arasında TUREB tarafından Almanca, Arapça, Arnavutça, Boşnakça, Bulgarca, Çekçe, Çince, Endonezce, Ermenice, Farsça, Fince, Fransızca, Gürcüce, Hırvatça, Hollandaca, İbranice, İngilizce, İspanyolca, İsveççe, İtalyanca, Japonca, Korece, Litvanca, Lehçe, Makedonca, Macarca, Norveççe, Portekizce, Romence, Rusça, Sırpça, Tayca ve Yunanca olmak üzere 33 farklı yabancı dilden sınav yapılmıştır. 2014-2022 yılları arasında her yıl 1 ila 3 sınav düzenlenmiş, toplamda 14 sınav gerçekleştirilmiştir. Bu sınavlara toplam katılım sayısı 10.311 olarak ortaya çıkmıştır. Başarılı olanların oranı %29 (n=2992), başarısız olanların oranı ise %71 (n=7319) olarak kayda geçmiştir. 33 dil arasında en fazla İngilizce dilinden sınava

giren olmuştur. 2014-2022 yılları arasında toplam katılım sayısı 6470 olan İngilizce sınavından başarılı olanların oranı %22,7 (n=1467), başarısız olanların oranı ise %77,3 (n=5003) olarak ortaya çıkmıştır. Bulgular neticesinde, sınavlara giren turist rehberlerinin ve rehber adaylarının genel başarı oranlarının % 50'nin altında ve oldukça düşük olduğu görülmüştür. Bu sonuç doğrultusunda, turist rehberi adaylarının yabancı dil becerilerini arttırmak için öncelikle üniversite müfredatlarındaki yabancı dil dersi yoğunluğunun arttırılması önerilmektedir. İlaveten, halihazırda eğitim veren Turizm Rehberliği lisans bölümlerinin müfredatlarında yabancı dil ders saatlerine ilişkin bir standart bulunmamakta, bazı bölümlerde yabancı dil derslerine daha az yer verilmektedir. Bu nedenle lisans bölümlerinin müfredatlarında dört yıl boyunca yer alacak şekilde yabancı dil dersleri eklenmelidir. Ayrıca bu lisans bölümlerinde İngilizce hazırlık sınıflarına da yer verilerek öğrencilerin yabancı dil temelini güçlendirilmesi sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Turist Rehberliği Eğitimi, Yabancı Dil

BİSİKLET TURLARININ İNCELENMESİ

YL Öğrencisi Şule DEMİRBAŞ
Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
sule.demirbas98@gmail.com

Doç.Dr. Murat BAYRAM
Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
mbayram@pau.edu.tr

Özet

Turistlerin istek ve ihtiyaçlarının gün geçtikçe değişmesiyle birlikte özel ilgi turizmi ortaya çıkmaktadır. Özel ilgi turizminin içerisinde barındırdığı birçok farklı turizm türlerinden biri de bisiklet turizmidir. Çalışmanın temel amacı bisiklet turlarının içeriklerini incelemektir. Bu amaca yönelik olarak çalışma verileri Tripadvisor'da genel değerlendirmesi beş olan bisiklet turlarının içeriklerini incelemektir. Turların açıklamaları incelenmiş; tur ismi, web adresi, yorum sayısı, fiyat, şehir, ülke, hakkında ve dahil olanlar/olmayanlar şeklinde çalışma sayfası oluşturularak turlar içerik analiziyle değerlendirilmiştir. Çalışmada içerik analizi ile 23 farklı ülke ve 37 farklı şehirden toplamda 47 bisiklet turu incelenmiştir. Ardından turlar amaca yönelik olarak; tur isimleri, süre, mekân, genel özellikler ile bilgilendirme ve tur içi etkinlikler olmak üzere 5 ana tema içerisinde değerlendirilmiştir. Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde bisiklet turlarının tüm şehirlere, bölgelere göre düzenlenebileceği, turların şehir, doğa, çöl, plaj gibi farklı destinasyonlarda, farklı etkinliklerle gerçekleştirilebilir olduğudur. Ayrıca farklı ürünler ve etkinliklerin bisiklet turu ile bütünleşerek turizme kazandırılabilirdiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bisiklet Turizmi, Bisiklet Turları, Planlama, Rekreasyon

TÜRKİYE'DE GASTRONOMİ MÜZELERİ VE ÖZELLİKLERİ

Prof. Dr. Nurten ÇEKAL

Pamukkale Üniversitesi

Turizm Fakültesi

ncekal@pau.edu.tr

Esradeniz DOĞAN

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

edenizdogan@hotmail.com

Arş. Gör. Dr. Hatice AKTÜRK

Pamukkale Üniversitesi

Turizm Fakültesi

hakturk@pau.edu.tr

Özet

Son yıllarda turizm sektörünün parlayan yıldızı haline gelen gastronomi, eğitim ve medya gibi birçok branşta gelişmekte ve kendi içinde farklı alanlara ayrılmaktadır. İnsanlar son dönemlerde spor yapmak, deniz ve güneşten yararlanmak, sağlık nedenleri, tarihi ve doğal güzellikleri görmek amacıyla seyahat etmenin yanı sıra yörelerin mutfak kültürünü tanımak, farklı lezzetler deneyimlemek amacıyla da seyahat etmek istemektedirler. Bu noktada gastronomi turizmi söz konusu olmaktadır. Gastronomi turizmi bireylerin farklı lezzetleri yerinde tatmasına olanak sağlamaktadır. Mutfak kültürünün tanıtılması açısından gastronomi turizmi oldukça önemlidir. Eski çağlardan beri insanlar bir kısmını kendi yarattıkları, bir kısmını da çeşitli kaynaklardan çeşitli şekillerde elde ettikleri nesneleri kullanarak muhafaza etmiş, bazen en basit şekilde bazen de profesyonelce sergilemişlerdir. İnsanlar bilim ve sanatın gelişim süreci içinde geçmiş ve geleceğe ışık tutma amacıyla toplanan bu nesnelere, geçmiş deneyimlerden yararlanmak ve gelecek nesillere de bir şeyler anlatmak için sıklıkla başvurmuşlardır. Müze kavramı bu şekilde ortaya çıkmıştır (Sormaz ve Güneş, 2016). Yörelere mutfak kültürlerini tanıtmak ve sergilemek amacıyla gastronomi müzeleri oluşturulmuştur. Gastronomi müzeleri ait olduğu yörenin mutfak kültürünü, öne çıkan gastronomik ürünlerini, besin hazırlama ve pişirme yöntemlerini, sergileme ve tanıtma misyonu üstlenmektedirler. Bazı gastronomi müzeleri ise tematik olabilmekte tek bir gastronomik ürün üzerinde yoğunlaşmaktadır. Turistler bu sayede ziyaret ettikleri bölgenin mutfağını detaylı bir şekilde inceleme olanağı bulmaktadırlar. Türkiye’de gastronomi müzeleri bulunmakta ve sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu çalışmada Türkiye’de bulunan gastronomi müzeleri ve özellikleri araştırılmış ve bu konuda detaylı bir literatür taraması yapılmış elde edilen verilerin ışığında yazın oluşturulmuştur. Gastronomik ürünlerin ve mutfak kültürünün ulusal ve uluslararası tanıtımı açısından da önemli bir misyon üstlenen gastronomi müzeleri, gastronomi turizminin dinamik yapısının korunmasında

oldukça önemlidir. Bu konuda gastronomi rehberlerine de önemli görevler düşmektedir. Gastronomi rehberleri yöreyi tanıtırken aynı zamanda gastronomi müzelerine de turlar düzenlemeli ve bu konuda gastronomi alanında eğitim almış rehberlerin görevlendirilmesi gerekmektedir. Gastronomik ürünler açısından oldukça zengin olan Türkiye'nin gastronomi müzesi sayısının artırılması gerekmektedir. Mevcut müzelerin sayıları ürün çeşitliliği ile kıyaslandığında oldukça yetersiz olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Gastronomi Turizmi, Gastronomi Müzesi

Kaynakça

Sormaz, Ü. ve Güneş, E. (2016). Traditional Culinary Museums: Samples from Turkey. International Journal of Humanities and Social Science Invention, 5 (6): 27-31.

GASTRONOMİ TURLARINDA MEMNUNİYET YARATAN UNSURLAR

Dr. Öğr. Üyesi Ümmühan BAYRAM

Pamukkale Üniversitesi

Turizm Fakültesi

ubayram@pau.edu.tr

Özet

Gastronomik unsurlar destinasyonların tercih edilmesini ve destinasyona bağlılığı etkileme gücüne sahiptir. Gastronomi turizmi ise yerel mutfakların gastronomik kimliğini canlandırmakta ve seyahat edenlere yemek tarihi, geleneksel yemek tarifleri, yemek görgü kuralları ile bağlantılı otantik bir kültürel deneyim sunmaktadır. Bu deneyimi edinmek isteyenlerin sayısı ise sürekli artmakta ve gastronomi turlarına ilgi çoğalmaktadır. Bu nedenle araştırmanın amacı gastronomi turlarından memnun kalan tüketicilerin deneyimlerinin incelenmesiyle memnuniyetlerini oluşturan unsurların ortaya çıkarılmasıdır. Bu amaca yönelik olarak araştırmanın verileri TripAdvisor seyahat uygulamasındaki 2022 yılında ilan edilen en iyiler kategorisinde yer alan en yüksek puanlı gastronomi turlarına ait çevrimiçi konuk değerlendirmeleri oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın deseni nitel, veri toplama yöntemi doküman inceleme ve verilerin analizinde de içerik analizi kullanılmıştır. Gastronomi turlarında memnuniyeti etkileyen unsurlar olarak yiyecek ve içecekler, rehber ve tur hizmetleri ana temaları altında olduğu görülmektedir. Ayrıca araştırmanın sonunda gastronomi turlarının organizasyonuna ve bu turlardaki rehberlik hizmetlerine ilişkin öneriler de bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi Turizmi, Gastronomi Turları, Gastronomi Rehberliği

TURİST REHBERLERİNİN DESTİNASYON YÖNETİMİ KAVRAMINA YAKLAŞIMLARI: KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ İLE ANALİZİ

Doç. Dr. Gülseren ÖZALTAŞ SERÇEK

Mardin Artuklu Üniversitesi

Turizm Fakültesi

gulserenozaltassercek@artuklu.edu.tr

Arş. Gör. Dilan ARABACIOĞLU

Mardin Artuklu Üniversitesi

Turizm Fakültesi

dilanarabacioglu@artuklu.edu.tr

Arş. Gör. Abidin Can AKTAŞ

Mardin Artuklu Üniversitesi

Turizm Fakültesi

acanaktas@artuklu.edu.tr

Özet

Destinasyonların kalkınması ortak karar alma mekanizmasının işlemesiyle daha kolay hale gelmektedir. Destinasyon yönetimi kavramı bu bağlamda ön plana çıkmaktadır. Destinasyon yönetimi tüm paydaşların ortak kararı doğrultusunda destinasyona yönelik sürdürülebilirliği ve gelişimi sağlamak ile ilişkilidir. Bahsedilen paydaşlar arasında sıklıkla destinasyonları turistlerle ziyaret eden profesyonel turist rehberleri yer almaktadır. Profesyonel turist rehberlerinin destinasyon yönetiminde paydaşlar arasında olmasından dolayı kavrama yönelik bakış açılarını ortaya çıkarmak önemli görülmektedir. Bu çalışmanın amacı destinasyon yönetiminde paydaş olarak nitelenen profesyonel turist rehberlerinin “destinasyon yönetimi” kavramına yönelik algılarını kelime ilişkilendirme testi (KİT) ile analiz edip açıklamaktır. KİT ile veri toplanırken destinasyon yönetimi kavramı bir sayfaya 10 kez yazılacak şekilde sıralanmıştır. Bu sıralamanın sebebi katılımcının zincirleme şekilde cevap vermesinin önüne geçmektir. Çalışmaya 25 profesyonel turist rehberi katılmıştır. Katılım sağlayan 25 profesyonel turist rehberine KİT ve çalışma hakkında bilgi verilmiş ve KİT'in cevaplanması için 30 saniye süre verilmiştir. Katılımcılar 30 saniye içerisinde anahtar kavrama yönelik akla gelen kelimeleri forma aktarmıştır. Sonuç olarak katılım sağlayan 25 profesyonel turist rehberi toplamda 76 kelime ifade etmişlerdir. Katılımcıların 11'i bölgesel 14'ü ülkesel çalışma kartı sahibidir. Bununla birlikte KİT'e vermiş oldukları cevaplar ile destinasyon yönetimi kavramını en çok; Paydaş (n: 8), sürdürülebilirlik (n: 6), planlama (n: 6), yönetim (n: 5), reklam (n: 5), otel (n: 5) kelimeleri ile ilişkilendirdikleri görülmüştür. Kelimeler değerlendirildiğinde destinasyon yönetimi içerisinde yer alan paydaşların ve sürdürülebilirlik amacının ön plana çıkması profesyonel turist rehberlerinin bu kavrama yönelik bilgi sahibi olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon Yönetimi, Turist Rehberliği, Kelime İlişkilendirme Testi, Nitel Araştırma

TÜRK MUTFAĞININ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNDE GASTRONOMİ REHBERLERİNİN ROLÜ

Prof. Dr. Nurten ÇEKAL
Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
ncekal@pau.edu.tr

Arş.Gör. Dr. Hatice AKTÜRK
Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
hakturk@pau.edu.tr

Özet

Türk mutfağı, dünyanın sayılı mutfakları arasında yer alan oldukça zengin bir mutfaktır. Türk mutfağının zenginliği tarihsel süreçte geçirdiği evreler, bulunduğu coğrafya ve komşularıyla kültürel alışverişlerinden kaynaklanmaktadır. Türk mutfağı denildiğinde yedi bölgenin sunduğu geniş bir ürün yelpazesi söz konusu olmaktadır. Sürdürülebilirlik ise, sahip olunan değerlerin korunması ve kuşaklararası aktarımıyla mümkün olmaktadır. Türk mutfağının sürdürülebilirliği de ancak onun yeterince tanınması ve gelecek kuşaklara aktarılmasıyla mümkün olacaktır. Türk Mutfağının gerek ulusal gerekse uluslararası tanıtımı ne yazık ki yeterli değildir. Gastronomi turizmi son yıllarda tüm dünyada oldukça ilgi çekmektedir. Turistler ziyaret ettikleri yörelerde o yöreye özgü yiyecekleri tatmak istemekte ya da tamamen yemek kültürünü tanımak için seyahat edebilmektedirler. Tüm kültürel değerlerde olduğu gibi yemek kültürünün tanıtımında ve sürdürülebilirliğinde turizm rehberleri önemli misyon üstlenmektedirler. Turist rehberleri turistlere ziyaret ettikleri bölgelerin tarihi ve kültürel değerlerini tanıtmak ile yükümlüdürler. Bu noktada gastronomi rehberlerinin önemi söz konusu olmaktadır. Ülkemizde turizm rehberliği bölümleri dışında ayrıca gastronomi rehberi yetiştiren bir birim bulunmamaktadır. Bu çalışmada Türk Mutfağının sürdürülebilirliğinde gastronomi rehberliğinin ne denli önemli olduğu ve eğitim birimlerinin gastronomi rehberi yetiştirme konusunda farkındalıklarının artırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Çalışma, derleme çalışmasıdır. Sonuç olarak; Türk Mutfağının ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılmasında ve kuşaklararası aktarımının sağlanmasında gastronomi rehberleri önemli role sahiptir. Turizm rehberliği bölümlerinin müfredatını inceleyen çalışmalar tarandığında çoğu bölümde Türk Mutfağı ile ilgili ders bulunmadığı görülmektedir. Rehberlik bölümlerinde müfredatta Türk Mutfağı ile ilgili dersler yer almalıdır. Rehberlik ve Gastronomi bölümleri arasında çift ana dal uygulamaları gerçekleştirilebilir. Rehberlik bölümleri bünyesinde ayrı bir anabilim dalı olarak gastronomi rehberliği yer alabilir. Mevcut rehberlere hizmet içi eğitim olarak gastronomi eğitimi programı uygulanabilir.

Anahtar Kelimeler: Türk Mutfağı, Sürdürülebilirlik, Gastronomi Rehberi

ULUSAL TURİST REHBERLİĞİ KONGRELERİNDE SUNULAN BİLDİRİLERİN 5N1K PERSPEKTİFİNDEN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Dilek EFE
İskenderun Teknik Üniversitesi
Turizm Fakültesi
dilek.efe@iste.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Gamze ERYILMAZ
İskenderun Teknik Üniversitesi
Turizm Fakültesi
gamze.eryilmaz@iste.edu.tr

Arş. Gör. Damla DUMAN
İskenderun Teknik Üniversitesi
Turizm Fakültesi
damla.mulazimoglu@iste.edu.tr

Özet

Kongreler kapsamında üretilen bilimsel çalışmalar, turizm disiplininin kuramsal altyapısının oluşturulması bakımından oldukça önemlidir. Bu çalışmalar, ayrıca ele alınan güncel konuların idrak edilmesi açısından da önemli kaynak niteliği taşımaktadır. Hem literatüre katkı sağlama, hem de turist rehberliği ile ilgili çalışmaların güncel konularına dikkat çekme düşüncesinden hareketle bu çalışmanın amacı; ulusal turist rehberliği kongrelerinde sunulan bildirilerin geniş anlamda profilini ortaya koyarak güncel durum tespiti yapmaktır. Söz konusu tespit için ulusal turist rehberliği kongrelerinin bildiri kitaplarında yer alan çalışmaların sadece konu başlıklarına ve özetlerine odaklanılmıştır. Bu bağlamda ele alınan başlıklar ve özetler, 5N1K (Ne, Neden, Nasıl, Nerede, Ne Zaman ve Kim) bakış açısıyla incelenmiştir. Tarama yöntemi kullanılarak yapılan çalışmada I., II., III., ve IV. Ulusal Turist Rehberliği Kongrelerinde kabul alan bildiriler dikkate alınmıştır. Değerlendirmeye alınan toplam bildiri sayısı 197'dir. Analiz sürecinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Bu süreçte öncelikle bildiri başlıklarında ve özetlerinde yer alan, her bir sorunun cevabına karşılık gelen ifadeler frekanslarına göre bir araya getirilip kodlar ve temalar belirlenerek kategoriler oluşturulmuştur. Elde edilen her bir kategori frekans, kod ve temaları kapsayacak şekilde tablolastırılmıştır. Oluşturulan tabloların paralelinde "Ne" kategorisinde çalışmanın konusuna; "Neden" kategorisinde amacına; "Nasıl" kategorisinde yöntemine; "Nerede" kategorisinde gerçekleştirildiği yere; "Ne zaman" kategorisinde her bir kongrenin hangi yıl gerçekleştirildiğine; "Kim" kategorisinde ise çalışma örnekleminin kimlerden oluştuğuna odaklanılarak, kategorilerde değerlendirmeye alınacak kodlar belirlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre çalışmaların çoğunlukla algı/tutum ve hizmet-ürün pazarlamasını konu aldığı, genel itibariyle değerlendirme yapmak amacı

ile gerçekleştirildiği, ağırlıklı olarak nitel araştırma tasarımına sahip olduğu, bir destinasyonu baz alarak gerçekleştirdiğini belirten bildirilerin çoğunlukla Türkiye genelini dikkate aldığı, bildiri sayısının daha çok 2018 ve 2019 yıllarında olduğu ve çalışma rneklemi olarak en çok turist rehberlerine odaklanıldığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle ileride yapılacak çalışmalarda turistler ve turist rehberleri dışında, turlarda yer alan veya tur çerçevesinde rolü olan tüm diğer aktörlere, bu aktörlerin özelliklerine ve sorunlarına da yer verilmesi, Türkiye dışındaki destinasyonlarda da çalışmalar yapılarak karşılaştırmalara gidilmesi, nicel ve karma yöntemlere de ağırlık verilerek yöntem çeşitliliğinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Kongre, 5N1K, Bildiri

BABADAĞ'IN ETEKLERİNDEKİ HERAKLES'İN KENTİ: HERAKLEİA SALBAKE

Hüseyin Tolga CANDUR

Pamukkale Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

tolgacandur@gmail.com

Özet

Herakleia Salbake antik kenti Denizli ilinin, Tavas ilçesi, Vakıf Mahallesiinde yer almaktadır. Antik dönemde Karia ve Phrygia bölgelerinin sınırını Salbakos (Babadağ) Dağı oluşturmakta olup, antik kent kuzeyinde yer alan Salbakos Dağı'nın eteklerinde kurulmuştur. Batıdaki komşusu heykelcilik okuluyla ünlü Aphrodisias, güneyinde ise Apollonia Salbake ve Tabai kentleri konumlanmıştır. Kentin batısında yer alan Aphrodisias ile arasından Timeles (Yenidere) Çayı akmaktadır. Tavas Ovası'na hâkim konumdaki kent, antik dönemden günümüze kadar verimli topraklarıyla her zaman ilgi odağı olmuştur. Herakleia isminin kentteki Herakles kültünden geldiği son dönem de yapılan araştırmalar ile daha da netlik kazanırken, Salbake'nin ise Salbakos Dağı'ndan geldiği bilinmektedir. Bu çözümlemeler ışığında “*Babadağ'ın Eteklerindeki Herakles'in Kenti*” tanımlamasını söylemek doğru olacaktır. 2021 yılında kentte yüzey araştırmalarını yürüten bilim heyetinin yaptığı araştırmalar ve ulaştığı sonuçlar kentte önemli bir Herakles tapınımı olduğunu göstermektedir. Kente ait sikkelerde, müzelerde bulunan figürinlerde, yazıtlarda ve hemen yanı başındaki Hieron yapındaki kabartmalarda Herakles betimlemelerine rastlanmaktadır. Herakleia Salbake antik kenti Roma Dönemi'ndeki meşhur doktorları ile de kendinden söz ettirmiştir. Roma imparatorlarının özel isteği ile tedavi için Roma'ya kadar giden Herakleia Salbakeli doktorlar, burada yerleşik haldeki bir tıp okulunun veya tıp geleneğinin olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca yine kent sikkelerindeki ve Hieron yapısındaki kabartmalarda karşılaşılan Asklepios ve Hygeia betimlemeleri bir sağlık kültürüne işaret etmektedir. Tüm bu mitolojik hikayelerin ve tarihi bilgilerin ışığında kentte ve etrafını çevreleyen Vakıf köyünde antik döneme ait görülebilecek birçok mimari unsur bulunmaktadır. Özellikle kentin MS 4. yüzyıla tarihlendirilen surları oldukça sağlamdır. Stadyumun çok az bir bölümü görünür olsa da devamının toprak altında korunur vaziyette olduğu düşünülmektedir. Köyün modern mezarlığı, Osmanlı'nın son dönemlerine ait mezar taşlarını barındırması açısından önemlidir. Vakıf köyü içerisindeki antik döneme ait mimari bloklarının kullanım şekli ise burayı bir kültür köyü yapmaktadır. 2021 yılı içerisinde yürütülen yüzey araştırmasında, antik döneme ait mimari bloklar, köy içerisindeki geleneksel evler ve köyün modern

mezarlığındaki Osmanlı dönemi mezar taşlarının tamamı kayıt altına alınmıştır. Herakleia Salbake antik kentinin turizm potansiyelini anlayabilmek için öncelikle çevresine bakmak gereklidir. Kent, yıl içerisinde 250 binden fazla ziyaretçi çeken Aphrodisias antik kenti ile komşudur. Ayrıca kentin, Denizli'ye olan yakınlığı dikkate alınarak alternatif turizm kapsamında Denizli'den başlayacak bir gezi rotası ile Babadağ üzerinden off-road ve bisiklet rotalarıyla birleştirilerek doğa ve kampçılık kapsamında Vakıf köyünün turizme kazandırılması üretilecek projeler ile mümkün olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Herakles, Herakleia Salbake, Babadağ, Denizli

YEREL GASTRONOMİK DEĞERLERİN ŞEHRİN MARKA DEĞERİNE KATKISI: HACI ŞERİF ÖRNEĞİ

Doç.Dr. Hande Mutlu ÖZTÜRK

Pamukkale Üniversitesi

Turizm Fakültesi

hmozturk@pau.edu.tr

Doç.Dr. Kamil YAĞCI

Pamukkale Üniversitesi

Turizm Fakültesi

kyagci@pau.edu.tr

Doç.Dr. Şeyma AY ARÇIN

Pamukkale Üniversitesi

Turizm Fakültesi

say@pau.edu.tr

Özet

Şehirlerin turizm potansiyellerini etkin bir şekilde kullanması ülke ekonomisine doğrudan ya da bazen dolaylı olarak etki etmektedir, bu nedenle şehirler marka olmalarına katkıda bulunacak özelliklerini belirlemektedirler. İnsanlar seyahat planlaması yaparken, destinasyon tercihlerinde gastronomik ürünleri de dikkate almaktadırlar. Gastronomi turizmi kapsamında yapılan tüm bu çalışmaların şehrin markalaşma sürecine katkı sağlamasının yanı sıra gastronomik ürünlerin destinasyon seçimine etki ettiği de bilinmektedir. Bu etki sosyal medya yoluyla artmaktadır, öyle ki bazı örneklerde gastronomik ürünler şehrin gastronomik kimliği oluşturmaktadır (Çekal ve Ertopçu, 2020). Bu çalışma yerel bir gastronomik değer olan tatlıcı «Hacı Şerif» markasının yiyecek-içecek hizmetleri bağlamında memnuniyet durumunu etkileyen unsurları müşteri yorumları doğrultusunda ortaya koymak ve şehri temsil gücü olan benzer gastronomik ürünlerin şehir imajı üzerine etkisi konusunda farkındalık oluşturma üzerine odaklanmıştır. Araştırma nitel bir araştırma olarak yürütülmüş ve ikincil verilerden yararlanılarak tamamlanmıştır. Araştırmanın kapsamını TripAdvisor sitesinde 6 Mayıs 2014 ile 31 Ağustos 2022 tarihleri arasında yapılan yorumlar oluşturmaktadır. Bu tarihler arasında 368 adet yorum yapılmıştır. Çalışmada Hacı Şerif İşletmesine ait çevrimiçi değerlendirme platformu TripAdvisor'da yer alan 367 adet çevrimiçi müşteri yorumu içerik analizine tabi tutulmuştur. Tüm yorumlar olumlu ya da olumsuz olarak kodlanmıştır. Son zamanlarda gastronomik ürünlere yönelik ilginin artması şehirlerin bu ürünlerin tanınırlığı ve pazarlamasına dönük çalışmaların da artmasına neden olmuştur. Ziyaretçilerin Hacı Şerif işletmesine yönelik genel bakış açıları 5 üzerinden 4,5 puan gibi yüksek bir sonuca sahiptir. Ayrıca işletme, çalışmanın yapıldığı tarih itibarıyla TripAdvisor sitesi üzerinde Denizli bölgesindeki tatlı yenebilecek 7 mekân arasında 1. sırada yer almaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, tatlıcı «Hacı Şerif»

markasının şehrin markalaşmasına katkı sağlama potansiyelin değerlendirilmesine ve aynı zamanda misafir yoğunluğu sebebiyle mekanın fiziksel özelliği yeterli gelmemesi, işletmenin yabancı dil bilen personel istihdamının sağlanması ve bölgeye düzenlenen veya düzenlenecek olan gastronomik turlara markanın dahil edilmesi için rehberler odaları nezdinde girişimlerde bulunması gibi konularda önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hacı Şerif, Gastronomik Ürün, Markalaşma

Kaynakça

Çekal, N., Ertopçu, İ. (2020). Denizli’de Yöresel Tatlılarda Bir Marka: Hacı Şerif. M. Sarıoğlu İçinde, Güncel Turizm Araştırmaları. (189-195). Ankara. Akademisyen Kitabevi

SEYAHAT ACENTALARININ WEB SAYFALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

YL Öğrencisi Tuğçe KOŞTUR

Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
kosturtugce@gmail.com

YL Öğrencisi Şule DEMİRBAŞ

Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
sule.demirbas98@gmail.com

Prof. Dr. Serkan BERTAN

Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
sbertan@pau.edu.tr

Özet

Bu çalışmada Denizli ilinde bulunan seyahat acentalarının web sayfaları değerlendirilmiştir. Seyahat acentalarının web sayfaları, logo, vizyon, misyon, hakkımızda, fotoğraflar, iletişim, arama, ürün özellikleri, ürünün fiyatı, ürünlerin, kampanya ve indirim, kullanıcı tecrübelerine ait yorumlar, çevrimiçi/anlık mesajlaşma, yardım, döviz çevirici, ziyaretçi defteri veya yorum formu, çoklu dil seçeneği, sosyal medya, mobil telefonlarla uyumu, güvenlik veya gizlilik bilgisi, TÜRSAB belge numarası, TÜRSAB logosu, verilecek hizmete dair görsel ve işitsel materyaller bulundurması, çevrimiçi rezervasyon seçeneği sunması, hizmet bilgileri tanıtıcı yazısı, tanıtıcı video, ödeme seçenekleri, site haritası, rezervasyon politikaları ve rezervasyon değiştirme veya iptal etme özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Genel sonuçlar değerlendirildiğinde Denizli ilinde A grubu 70 seyahat acentası bulunurken bu acentaların sadece 20'sinin web sayfasının bulunduğu tespit edilmiş dolayısıyla Denizli'de bulunan seyahat acentalarının web sitelerinin yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Seyahat Acentaları, Denizli

**TURİZM REHBERLİĞİ ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNE
İLİŞKİN MEMNUNİYET ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ:
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Dr. Öğr. Üyesi Semih ARICI
Pamukkale Üniversitesi
Turizm Fakültesi
sarici@pau.edu.tr

Öğr. Gör. Tuncay KARAÇAY
Pamukkale Üniversitesi
Yabancı Diller Yüksekokulu
tkaracay@pau.edu.tr

Özet

Salgının en önemli etkilerinden biri eğitimin veriliş biçiminin değişmesi olmuştur. Bu dönemde tüm kurumlar uzaktan eğitime kısmen veya tamamen geçmiştir. Bu nedenle araştırmanın amacı turizm rehberliği öğrencilerinin salgın döneminde üniversite tarafından uygulanan uzaktan eğitim süreçleri ve yöntemlerine yönelik memnuniyet algılarını ölçmektir. Bu amaç doğrultusunda Eygü ve Karaman (2013) tarafından oluşturulan *Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Algıları* ölçeği uyarlanarak kullanılmıştır. Veriler 2020-2021 akademik yılında, Pamukkale Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği bölümünde öğrenim gören 155 katılımcıdan elde edilmiştir. Elde edilen veriler doğrulayıcı faktör analizinden sonra yapısal eşitlik modellemesi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucuna göre katılımcıların demografik özellikleri ile öğrenme, etkililik ve kişisel memnuniyet boyutları arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir. Boyutlar genel olarak değerlendirildiğinde katılımın orta ve alt düzeyde olduğu görülmüştür. Boyutlar içerisinde sadece öğrenme memnuniyetinde anlamlı bir katılım gözlenmiştir. Ancak bu boyuttaki anlamlılığın konfor ve ekonomik faydadan kaynaklandığı görülmüştür. Araştırmanın önemli bir sonucu ise etkililik ve kişisel memnuniyet boyutunun öğrenme memnuniyeti üzerinde etkisi olduğudur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Uzaktan Eğitim, Memnuniyet, Rehberlik Eğitimi